

בהמות לא לגמרי כשרות

גיורא מנור

"בהמות" - מחול גברי במרכז סוזן דלל;
יוצרים: שלומי ביטון, עמנואל גת, יוסי
יונגמן, עידו תדמור;
מוסיקה: אורי וידיסלבסקי;
תלבושות ומסכות: בר (סרגיי) ברזין;
תאורה: יעקב ברסי.

יאיר ורדי, מנהלו הנמרץ של מרכז סוזן דלל, יזם שוב ערב של מחול, ובו משתתפים גברים בלבד. זה כשלעצמו אינו דע כלל, אם כי גברים אינם מקופחים על במת המחול העכשווי בישראל. אולי היה זה מסקרן יותר לתת ליוצרות-מחול ממין נקבה דווקא הזדמנות שכזאת ליצור לחברת בחורים? גם הזיהוי הקמעט אוטומטי של רקדן ממין זכר עם נטיות הומוסקסואליות כבר לא באופנה. אם נבדוק זאת, יתברר שנטייה מינית אינה חופפת מקצוע. אם לשפוט לפי מראה עיניים, התנהגות הומו-ארוטית מקובלת דווקא אצל המציאיסטים בתחומי ספורט, רק לא נוהגים לזהות אותה ככזאת. למשל, את מה שעושים שחקני הכדורגל זה לזה אחרי שער מוצלח או ניצחון, לעיני המצלמות, לא פגשתי באף להקת מחול.

"בהמות", כותרת בוטה, המקבילה אולי ל"קרנפים" של יונסקו, נועד, לדברי היוצרים, לעסוק בנושא החביב על תיאטרוני הילדים ולהקות המחול, המבקשות להופיע במסגרת "סל תרבות" ובמוסדות החינוך - המאבק נגד האלימות בחברה. הצרה היא, שמה שאפשר להציב על הבמה הוא, בעצם, רק האלימות עצמה. לסובלנות ולנחמדות אין מניית רבות

על הבמה. אי-אלימות אינה דרמטית מטבעה. "הרעים" טוב להם על הבמה יותר מאשר ל"טובים", בבחינת צדיק ורע לו, רשע וטוב לו. ומה שאלוהים לא הצליח עד כה לתקן, אין בכוחו של מחזאי, במאי וכוריאוגרף לעשות.

"בהמות" מתחיל ממצעד (אם מותר לכנות כך זחילה של הרקדנים על קרשי הבמה, כשמסכות נהדרות על ראשיהם). בהמות גסות אלה הם זוחלים. עידו תדמור, הבכיר ביוצרים ובמבצעים של ערב מוזר זה, הוא עדיין רקדן נפלא, מלהיב, כריזמטי, המשתלט ביכולתו ובנוכחותו על הכל. המקדימונים השונים בכלי התקשורת ביקשו לעורר ציפיות למשהו ארוטי, הומואי, רמזו על שימוש בעירום - משהו שזה מכבר אינו בגדר ריגוש וחיידוש. אבל תמיד נעים לראות גופות צעירים מכל המינים באור הזרקורים על הבמה. אלא שכללי התאורה האופנתיים אוסרים על התאורן להאיר את הבמה אלא בתאורת חירום המסתירה יותר משהיא מגלה. גם לא היה ממש עירום, וגם לא היה אפשר ליהנות ממראה הבחורים המצוינים, שנטלו חלק במופע: שלומי ביטון

(בוגר טרי של האולפנה מטת-אשר), שלום כהן, שרון פרידמן, עידן גורליצקי, גיל נווה, הראל קיי, ניר קרון, יוני סוטחי, ניב רז וגיא שומרוני, שאני בטוח שהם נאים ומוכשרים, אבל בחשכה ששררה על הבמה לא היה אפשר להבחין כלל מי הוא מי. בלילה, כמאמר הבריות, כל החתולים אפורים. לעומת החיסכון בחשמל לתאורה, כרגיל במופעים עכשוויים, הגברת הקול היתה מוגזמת עד מאוד.

כמה שירים מאת נעמה שפירא אמורים היו להפוך את "בהמות" למופע בידור. חבל שמילות שני הפיזמונים גם חולקו לצופים מודפסים על נייר.

הנה דוגמת טעימה ל"פיוט" העלוב: "שווה שווה לקום בבוקר / שווה שווה לשתות קפה / שווה שווה לחזור הביתה / שווה שווה לאהוב". זו כתיבה שממש לא שווה הרבה. וכך מתחיל הפזמון השני: "בשביל השקט הזה עברתי לכאן / בעיר אתה לא יכול לשמוע את עצמך. / אין לך זמן להרגיש, אפילו בלילה. / פה אני מקשיב לנשימות שלי. / ... / האיש הזה בטלוויזיה? / הוא לא מוזין מהצד. זה בטוח".

אם זאת כתיבה פוליטית, אני צנצנת. אז למה לבייש את הכותבת ולפרסם את הטקסטים הללו בדפוס? מתברר שהמופע שנועד להתריע נגד אלימות, מעורר במוח (הכחלחל) שלי דווקא תוקפנות.

הנקודה שממש נגעה בנושא האלימות היתה מעין אונס קבוצתי של אחד החבריה במעלית התפאורות שבעומק הבמה של סוזן דלל. מה שראינו היתה ערימה של חבריה, שאחדים פתחו את סגור מכנסיהם וגילו חצאי ישבנים לבנים. איש לא טיפל בקורבן, הכוריאוגרף לא אמר דבר אחרי האירוע הפלילי, אז מה רצו מאיתנו, הצופים? ניכרה במופע המחלה הנפוצה של תנועה מידבקת - מישהו מתחיל בצעד או תנועה, וכבר ברור לך, שתוך רבע דקה כל המבצעים יעשו אותה באוניסונו הנצחי, על פי רוב גם בסימטריה, שהיא הצורה הפחות דינמית של הקומפוזיציה. מצוין לעודד יוצרים חדשים ולהעניק הזדמנות לרקדנים צעירים. אבל למה גברים בלבד, כיוצרים וכמבצעים כאחד?

הרי הרב-גוניות, המרכיבים הניגודיים, הם נשמת האמנות בכלל ואמנות המחול בפרט. אם "בהמות" נועד להיות אפליה מתקנת, הוא החטיא את מטרותו. ואם רוצים להציג מבצעים צעירים ובלתי מוכרים עדיין, מוטב לעשות זאת בתאורה, שתאפשר לצופה ולמבקר להבחין מי עשה מה ולמי. והאמת בפרסום היא לא רק עיקרון של חוקי המדינה, אלא גם חשובה כשלעצמה, כי ציפיות שלא

"בהמות" מאת יוסי יונגמן, עידו תדמור, עמואל גת ושלומי ביטון, רקדן: עידו תדמור. צילום: גדי דגון
"Beasts" by Yossi Yungman, Ido Tadmor, Shlomi Bitton, Emanuel Gat, Dancer: Ido Tadmor.
Photo: Gadi Dagon